

USTAWA
z dnia 14 marca 1985 r.

Opracowano na podstawie: t.j. Dz.U. z 2006 r. Nr 122, poz. 851.

o Państwowej Inspekcji Sanitarnej

Rozdział 1

Zadania i zakres działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej

Art. 1.

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- 1) higieny środowiska,
- 2) higieny pracy w zakładach pracy,
- 3) higieny radiacyjnej,
- 4) higieny procesów nauczania i wychowania,
- 5) higieny wypoczynku i rekreacji,
- 6) zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- 7) higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne

- w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Art. 2.

Wykonywanie zadań określonych w art. 1 polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej.

Art. 3.

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należy w szczególności:

- 1) uzgadnianie projektów planów zagospodarowania przestrzennego województwa, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz

- ustalanie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- 2) uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących:
 - a) budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych, statków morskich, żeglugi śródlądowej i powietrznych,
 - b) nowych materiałów i procesów technologicznych przed ich zastosowaniem w produkcji lub budownictwie,
 - 3) uczestniczenie w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych, statków morskich, żeglugi śródlądowej i powietrznych oraz środków komunikacji lądowej,
 - 4) inicjowanie przedsięwzięć oraz prac badawczych w dziedzinie zapobiegania negatywnym wpływom czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi.

Art. 4.

1. Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących:
 - 1) higieny środowiska, a zwłaszcza wody do spożycia, czystości powietrza atmosferycznego, gleby, wód i innych elementów środowiska w zakresie ustalonym w odrębnych przepisach,
 - 2) utrzymania należytego stanu higienicznego nieruchomości, zakładów pracy, instytucji, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, dróg, ulic oraz osobowego i towarowego transportu kolejowego, drogowego, lotniczego i morskiego,
 - 3) warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz warunków żywienia zbiorowego,
 - 3a) nadzoru nad jakością zdrowotną żywności,
 - 4) warunków zdrowotnych produkcji i obrotu przedmiotami użytku, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, kosmetykami oraz innymi wyrobami mogącymi mieć wpływ na zdrowie ludzi,
 - 5) warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy,
 - 6) higieny pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, szkołach wyższych oraz w ośrodkach wypoczynku,
 - 7) higieny procesów nauczania,
 - 8) przestrzegania przez osoby wprowadzające substancje lub preparaty chemiczne do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz przez użytkowników substancji lub preparatów chemicznych obowiązków wynikających z

ustawy z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz.U. Nr 11, poz. 84, z późn. zm.¹⁾),

- 9) przestrzegania przez podmioty wprowadzające do obrotu prekursorzy kategorii 2 i 3 obowiązków wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485), rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 273/2004 z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie prekursorów narkotykowych oraz rozporządzenia (WE) Rady nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi.
2. Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy również kontrola przestrzegania przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej.

Art. 5.

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie zapobiegania i zwalczania chorób, o których mowa w art. 2, należy:

- 1) dokonywanie analiz i ocen epidemiologicznych,
- 2) opracowywanie programów i planów działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej, przekazywanie ich do realizacji zakładom opieki zdrowotnej oraz kontrola realizacji tych programów i planów,
- 3) ustalanie zakresu i terminów szczepień ochronnych oraz sprawowanie nadzoru w tym zakresie,
- 4) wydawanie zarządzeń i decyzji lub występowanie do innych organów o ich wydanie - w wypadkach określonych w przepisach o zwalczaniu chorób zakaźnych,
- 4a) wydawanie decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej lub decyzji o braku podstaw do jej stwierdzenia,
- 5) planowanie i organizowanie sanitarnego zabezpieczenia granic państwa,
- 6) nadzór sanitarny nad ruchem pasażerskim i towarowym w morskich i lotniczych portach oraz przystaniach,
- 7) udzielanie poradnictwa w zakresie spraw sanitarno-epidemiologicznych lekarzom okrętowym i personelowi pomocniczo-lekarskiemu, zatrudnionemu na statkach morskich, żeglugi śródlądowej i powietrznych,
- 8) kierowanie akcją sanitarną przy masowych przemieszczeniach ludności, zjazdach i zgromadzeniach.

Art. 6.

Państwowa Inspekcja Sanitarna inicjuje, organizuje, prowadzi, koordynuje i nadzoruje działalność oświatowo-zdrowotną w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych, a w szczególności:

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1085, Nr 123, poz. 1350 i Nr 125, poz. 1367, z 2002 r. Nr 135, poz. 1145 i Nr 142, poz. 1187, z 2003 r. Nr 189, poz. 1852, z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 121, poz. 1263 oraz z 2005 r. Nr 179, poz. 1485.

- 1) inicjuje i wytycza kierunki przedsięwzięć zmierzających do zaznajamiania społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, popularyzowania zasad higieny i racjonalnego żywienia, metod zapobiegania chorobom oraz umiejętności udzielania pierwszej pomocy,
- 2) pobudza aktywność społeczną do działań na rzecz własnego zdrowia,
- 3) udziela porad i informacji w zakresie zapobiegania i eliminowania negatywnego wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi,
- 4) ocenia działalność oświatowo-zdrowotną prowadzoną przez szkoły i inne placówki oświatowo-wychowawcze, szkoły wyższe oraz środki masowego przekazywania, zakłady opieki zdrowotnej, inne zakłady, instytucje i organizacje oraz udziela im pomocy w prowadzeniu tej działalności.

Art. 6a.

1. Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy również wydawane opinii co do zgodności z warunkami sanitarnymi określonymi przepisami Unii Europejskiej przedsięwzięć i zrealizowanych inwestycji, których realizacja jest wspomagana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej.
2. Opinie, o których mowa w ust. 1, są wydawane na wniosek podmiotu ubiegającego się o pomoc finansową.

Rozdział 2

Organizacja Państwowej Inspekcji Sanitarnej

Art. 7.

1. Państwowa Inspekcja Sanitarna podlega ministrowi właściwemu do spraw zdrowia.
2. Państwową Inspekcją Sanitarną kieruje Główny Inspektor Sanitarny jako centralny organ administracji rządowej.
3. Główny Inspektor Sanitarny zadania wykonuje przy pomocy Głównego Inspektoratu Sanitarnego.
4. Organizację Głównego Inspektoratu Sanitarnego określa statut nadany w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zdrowia.

Art. 8.

1. Główny Inspektor Sanitarny jest centralnym organem administracji rządowej podległym ministrowi właściwemu do spraw zdrowia.
2. Głównego Inspektora Sanitarnego wyłonionego w drodze konkursu powołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw zdrowia. Prezes Rady Ministrów odwołuje Głównego Inspektora Sanitarnego. Kadencja Głównego Inspektora Sanitarnego trwa 5 lat, licząc od dnia powołania. Główny Inspektor Sanitarny pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy.

- 2a. Zastępców Głównego Inspektora Sanitarnego w liczbie 2 powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw zdrowia na wniosek Głównego Inspektora Sanitarnego.
3. Nadzór nad Głównym Inspektorem Sanitarnym sprawuje minister właściwy do spraw zdrowia.

Art. 9.

1. Organem doradczym i opiniodawczym Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawach objętych zakresem działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest Rada Sanitarno-Epidemiologiczna, powoływana na okres trzech lat.
2. Rada Sanitarno-Epidemiologiczna składa się z przewodniczącego, sekretarza i 15 członków, których powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw zdrowia na wniosek Głównego Inspektora Sanitarnego, spośród pracowników nauki i osób posiadających wybitne przygotowanie praktyczne z dziedziny sanitarno-epidemiologicznej. W pracach Rady, na zaproszenie Głównego Inspektora Sanitarnego, uczestniczą przedstawiciele centralnych organów administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego oraz związków zawodowych, organizacji pracodawców i organizacji społecznych statutowo zajmujących się problemami sanitarno-epidemiologicznymi.
3. Rada Sanitarno-Epidemiologiczna działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu zatwierdzonego, w drodze zarządzenia, przez Głównego Inspektora Sanitarnego.

Art. 10.

1. Zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej określone w rozdziale 1 wykonują następujące organy:
 - 1) Główny Inspektor Sanitarny,
 - 2) państwowy wojewódzki inspektor sanitarny,
 - 3) państwowy powiatowy inspektor sanitarny ,
 - 4) państwowy graniczny inspektor sanitarny dla obszarów przejść granicznych drogowych, kolejowych, lotniczych, rzecznych i morskich, portów lotniczych i morskich oraz jednostek pływających na obszarze wód terytorialnych.
- 1a. Obszar działania państwowego powiatowego inspektora sanitarnego może obejmować kilka powiatów.
- 1b. Minister właściwy do spraw zdrowia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej, w przypadku, o którym mowa w ust. 1a, określi, w drodze rozporządzenia, terytorialny obszar działania i siedzibę państwowego powiatowego inspektora sanitarnego oraz podległą mu stację sanitarno-epidemiologiczną, mając na względzie dostosowanie właściwości terytorialnej państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych do potrzeb Państwowej Inspekcji Sanitarnej w stosunku do realizowanych zadań.
2. Organy, wymienione w ust. 1, wykonują zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z kompetencjami określonymi w ustawie i w przepisach odrębnych.
3. Główny Inspektor Sanitarny koordynuje i nadzoruje ustawową działalność państwowych inspektorów sanitarnych.

4. Państwowy wojewódzki, państwowy powiatowy i państwowy graniczny inspektor sanitarny kierują działalnością odpowiednio wojewódzkiej, powiatowej i granicznej stacji sanitarno-epidemiologicznej, będących zakładami opieki zdrowotnej.
5. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia, wykaz granicznych stacji sanitarno-epidemiologicznych, uwzględniając w szczególności terytorialny zakres działania oraz siedziby państwowych granicznych inspektorów sanitarnych.
6. Państwowy wojewódzki inspektor sanitarny może powierzyć państwowemu powiatowemu i państwowemu granicznemu inspektorowi sanitarnemu, w drodze porozumienia, prowadzenie spraw z zakresu swojej właściwości, w tym wydawanie w jego imieniu decyzji administracyjnych.
7. Ilekroć w dalszych przepisach ustawy jest mowa o państwowym inspektorze sanitarnym bez bliższego rozróżnienia, to przepisy te odnoszą się do państwowego wojewódzkiego, państwowego powiatowego i państwowego granicznego inspektora sanitarnego.

Art. 11.

1. Państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego powołuje Główny Inspektor Sanitarny po zakończeniu postępowania kwalifikacyjnego przeprowadzonego z udziałem wojewody.
2. Zastępcę państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego powołuje i odwołuje Główny Inspektor Sanitarny na wniosek właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego.
3. Państwowego granicznego i państwowego powiatowego inspektora sanitarnego powołuje państwowy wojewódzki inspektor sanitarny po zakończeniu postępowania kwalifikacyjnego przeprowadzonego z udziałem wojewody.
4. Zastępcę państwowego powiatowego i państwowego granicznego inspektora sanitarnego powołuje i odwołuje państwowy wojewódzki inspektor sanitarny na wniosek właściwego odpowiednio państwowego powiatowego lub państwowego granicznego inspektora sanitarnego.
5. Powołanie na stanowisko państwowego inspektora sanitarnego następuje na okres 5 lat.
6. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, warunki i sposób prowadzenia postępowania kwalifikacyjnego, o którym mowa w ust. 1 i 3, uwzględniając w szczególności sposób ogłaszania o zamiarze przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego oraz skład i zasady działania komisji kwalifikacyjnej.
7. Główny Inspektor Sanitarny może w każdym czasie odwołać państwowego wojewódzkiego, państwowego powiatowego i państwowego granicznego inspektora sanitarnego, jeżeli przemawia za tym interes służby, a w szczególności, jeżeli działalność tego państwowego inspektora sanitarnego lub podległej mu jednostki może zagrozić prawidłowemu wykonywaniu zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej, a zwłaszcza naruszyć bezpieczeństwo sanitarne na terenie właściwości danej jednostki. Odwołanie w tym trybie następuje w drodze decyzji administracyjnej i wymaga szczegółowego uzasadnienia na piśmie.

Art. 12.

1. W rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, w sprawach należących do zakresu zadań i kompetencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, organem właściwym jest państwowy powiatowy lub państwowy graniczny inspektor sanitarny, z zastrzeżeniem ust. 1a.
- 1a. Państwowy wojewódzki inspektor sanitarny jest organem właściwym w zakresie higieny radiacyjnej.
2. W postępowaniu administracyjnym organami wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego są:
 - 1) w stosunku do państwowego powiatowego i państwowego granicznego inspektora sanitarnego - państwowy wojewódzki inspektor sanitarny ,
 - 2) w stosunku do państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego - Główny Inspektor Sanitarny.

Art. 12a.

1. Główny Inspektor Sanitarny ustala ogólne kierunki działania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub - w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego w zakresie należącym do właściwości Państwowej Inspekcji Sanitarnej - szczegółowe zasady postępowania państwowych inspektorów sanitarnych, a także zasady współdziałania z innymi organami kontroli państwowej.
2. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1, przysługują państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu w stosunku do państwowych powiatowych i państwowych granicznych inspektorów sanitarnych, którym wojewódzki inspektor sanitarny może również wydawać polecenia dotyczące podjęcia konkretnych czynności w całym zakresie ich działania.
3. Rada powiatu i sejmik województwa przynajmniej raz na rok rozpatrują informacje właściwego inspektora sanitarnego o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu i województwa. Państwowy wojewódzki inspektor sanitarny informuje zarząd powiatu o wynikach kontroli obiektów o podstawowym znaczeniu dla danego terenu.
4. (uchylony).
5. (uchylony).
6. (uchylony).
7. (uchylony).

Art. 12b. (uchylony).

Art. 12c. (uchylony).

Art. 13.

1. Państwowym Inspektorem sanitarnym może być osoba, która:
 - 1) jest obywatelem polskim,
 - 2) ma pełną zdolność do czynności prawnych oraz korzysta z pełni praw publicznych,

- 3) jest lekarzem i uzyskała kierunkową specjalizację w trybie przewidzianym w odrębnych przepisach, albo posiada inne wyższe wykształcenie i uzyskała specjalizację z dziedziny medycyny,
 - 4) swoją postawą obywatelską daje rękojmię należytego wykonywania zadań pracownika organu państwowego,
 - 5) posiada stan zdrowia pozwalający na zatrudnienie na określonym stanowisku.
2. Do państwowych inspektorów sanitarnych stosuje się przepisy dotyczące pracowników publicznych zakładów opieki zdrowotnej.
 3. Do państwowych inspektorów sanitarnych oraz ich zastępców stosuje się przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz.U. Nr 106, poz. 679, z późn. zm.²⁾), odnoszące się do osób, o których mowa w art. 2 pkt 11 tej ustawy, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5.
 4. Naruszenie zakazów, o których mowa w art. 4 ustawy wymienionej w ust. 3, przez państwowego inspektora sanitarnego lub jego zastępcę stanowi podstawę do odwołania ze stanowiska.
 5. Oświadczenie, o którym mowa w art. 10 ustawy wymienionej w ust. 3, składają odpowiednio:
 - 1) państwowi powiatowi i państwowi graniczni inspektorzy sanitarni oraz ich zastępcy - państwowym wojewódzkim inspektorom sanitarnym,
 - 2) państwowi wojewódzcy inspektorzy sanitarni oraz ich zastępcy - Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu.

Art. 13a.

1. Pracownik Państwowej Inspekcji Sanitarnej, o którym mowa w art. 14 ust. 1, bez zgody właściwego państwowego inspektora sanitarnego, nie może:
 - 1) prowadzić działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807, z późn. zm.³⁾), a także zarządzać taką działalnością lub być przedstawicielem czy pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności,
 - 2) wykonywać dodatkowych zajęć zarobkowych.
2. Prowadzenie działalności gospodarczej, zarządzanie taką działalnością lub bycie przedstawicielem czy pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności albo wykonywanie dodatkowych zajęć zarobkowych nie może pozostawać w sprzeczności z obowiązkami pracownika lub wywoływać podejrzenia o jego stronniczość lub interesowność.

Art. 14.

1. Pracownikom Państwowej Inspekcji Sanitarnej wykonującym czynności kontrolne przysługuje dodatek specjalny do wynagrodzenia.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1126, z 1999 r. Nr 49, poz. 483, z 2000 r. Nr 26, poz. 306, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 214, poz. 1806 oraz z 2003 r. Nr 137, poz. 1302 oraz z 2005 r. Nr 169, poz. 1417.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2004 r. Nr 281, poz. 2777 oraz z 2005 r. Nr 33, poz. 289, Nr 94, poz. 788, Nr 143, poz. 1199, Nr 175, poz. 1460, Nr 177, poz. 1468, Nr 178, poz. 1480, Nr 179, poz. 1485, Nr 180, poz. 1494 i Nr 183, poz. 1538.

2. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, tryb przyznawania dodatku, o którym mowa w ust. 1, a także jego wysokość, uwzględniając w szczególności, przy określaniu trybu przyznawania dodatku - zadania, które będą zaliczane do czynności kontrolnych.

Art. 15.

1. Państwowy Inspektor sanitarny wykonuje zadania przy pomocy podległej mu stacji sanitarno-epidemiologicznej, będącej zakładem opieki zdrowotnej, finansowanym z budżetu państwa.
- 1a. Minister właściwy do spraw zdrowia posiada w stosunku do stacji sanitarno-epidemiologicznych uprawnienia organu założycielskiego w rozumieniu przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.
- 1b. Państwowi powiatowi i państwowi graniczni inspektorzy sanitarni są bezpośrednio podlegli państwowym wojewódzkim inspektorom sanitarnym, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148, z późn. zm.⁴⁾⁵⁾.
2. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, strukturę organizacyjną, warunki i sposób działania stacji sanitarno-epidemiologicznych oraz kwalifikacje wymagane na poszczególne stanowiska pracy, a także wzór legitymacji służbowej pracownika stacji sanitarno-epidemiologicznej, uwzględniając w szczególności:
 - 1) przy określaniu struktury organizacyjnej - komórki organizacyjne stacji sanitarno-epidemiologicznych,
 - 2) przy określaniu warunków działania - sposób nadawania regulaminu organizacyjnego stacji sanitarno-epidemiologicznych,
 - 3) przy określaniu kwalifikacji - kwalifikacje zawodowe, wykształcenie, specjalizacje, przeszkolenia oraz minimalną liczbę lat pracy.
3. Stacja sanitarno-epidemiologiczna może być prowadzona w formie jednostki budżetowej.

Art. 15a.

1. Stacje sanitarno-epidemiologiczne określone w wykazach, o których mowa w ust. 3, wykonują badania laboratoryjne w zakresie nadzoru sanitarnego, działając w zintegrowanym systemie badań laboratoryjnych.
2. Przez zintegrowany system badań laboratoryjnych rozumie się jednolity sposób wykonywania badań laboratoryjnych w zakresie nadzoru sanitarnego nad warunkami:
 - 1) jakości zdrowotnej wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi określonej w przepisach o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 594, Nr 96, poz. 874, Nr 166, poz. 1611 i Nr 189, poz. 1851, z 2004 r. Nr 19, poz. 177, Nr 93, poz. 890, Nr 121, poz. 1264, Nr 123, poz. 1291, Nr 210, poz. 2135 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 14, poz. 114, Nr 64, poz. 565 i Nr 180, poz. 1495.

⁵⁾ Ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148) została uchylona przez art. 244 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 249, poz. 2104 i Nr 169, poz. 1420 oraz z 2006 r. Nr 45, poz. 319 i Nr 104, poz. 708), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2006 r.

- 2) jakości zdrowotnej żywności, w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu określonych w przepisach o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.
3. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze zarządzenia:
- 1) wykaz stacji sanitarno-epidemiologicznych wykonujących badania wody w zintegrowanym systemie badań laboratoryjnych,
 - 2) wykaz stacji sanitarno-epidemiologicznych wykonujących badania jakości zdrowotnej żywności w zintegrowanym systemie badań laboratoryjnych
- mając na względzie strukturę organizacyjną stacji sanitarno-epidemiologicznych oraz liczbę podmiotów objętych na danym terenie nadzorem sanitarnym i charakter prowadzonej przez te podmioty działalności gospodarczej.
4. Stacje sanitarno-epidemiologiczne działające w zintegrowanym systemie badań laboratoryjnych, o których mowa w ust. 3 pkt 2, wykonują badania jakości zdrowotnej żywności zgodnie z rocznymi planami pobierania próbek żywności w Państwowej Inspekcji Sanitarnej zatwierdzanymi przez Głównego Inspektora Sanitarnego.

Art. 16. (uchylony).

Art. 17. (uchylony).

Art. 18. (uchylony).

Art. 19. (uchylony).

Art. 20.

1. W Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu, jednostkach organizacyjnych podległych i nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, zakładach opieki zdrowotnej tworzonych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz w jednostkach organizacyjnych Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu i Centralnego Biura Antykorupcyjnego, zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej wykonuje Państwowa Inspekcja Sanitarna Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, finansowana z budżetu państwa.
2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, organizację oraz zasady i tryb wykonywania zadań przez Państwową Inspekcję Sanitarną Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji:
 - 1) na terenie urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz jednostek organizacyjnych podległych i nadzorowanych przez tego ministra,
 - 2) na terenie zakładów opieki zdrowotnej tworzonych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych,
 - 3) w stosunku do pracowników jednostek, o których mowa w pkt 1, oraz funkcjonariuszy Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej i Biura Ochrony Rządu,

uwzględniając specyfikę zadań wykonywanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji i potrzebę zapewnienia sprawnego działania tej Inspekcji.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, po zasięgnięciu opinii Szefów Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu i Centralnego Biura Antykorupcyjnego, określi, w drodze rozporządzenia, organizację oraz zasady i tryb wykonywania zadań przez Państwową Inspekcję Sanitarną Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na terenie obiektów Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu i Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz w stosunku do funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu i Centralnego Biura Antykorupcyjnego.

Art. 20a.

1. Na terenach jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej, w rejonach zakwaterowania przejściowego jednostek wojskowych oraz w stosunku do wojsk obcych przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz przemieszczających się przez to terytorium, zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej wykonują organy Wojskowej Inspekcji Sanitarnej, finansowanej z budżetu państwa.
2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, organizację oraz warunki i tryb wykonywania zadań przez Wojskową Inspekcję Sanitarną:
 - 1) na terenie jednostek organizacyjnych określonych w ust. 1, oraz w rejonach zakwaterowania przejściowego jednostek wojskowych,
 - 2) w stosunku do żołnierzy w służbie czynnej oraz pracowników wojska zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych określonych w ust. 1,
 - 3) w stosunku do żołnierzy wojsk obcych i ich personelu cywilnego, przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo przemieszczających się.

Art. 21.

Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, określa w drodze rozporządzenia zasady wykonywania zadań przez państwowych inspektorów sanitarnych w odniesieniu do zakładów karnych, aresztów śledczych oraz schronisk dla nieletnich i zakładów poprawczych, podległych Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 22.

Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, jednolite formy nadzoru sanitarnego i warunki dokonywania ocen stanu sanitarno-epidemiologicznego, uwzględniając zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób związanych z warunkami środowiska.

Rozdział 3**Uprawnienia Państwowej Inspekcji Sanitarnej****Art. 23.**

1. Państwowy Inspektor sanitarny jest uprawniony do kontroli zgodności budowanych obiektów z wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi, określonymi w obowiązujących przepisach.
2. Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości są wpisywane do dziennika budowy, z wyznaczeniem terminu ich usunięcia.

Art. 24. (uchylony).**Art. 25.**

1. Państwowy Inspektor sanitarny w związku z wykonywaną kontrolą ma prawo:
 - 1) wstępu o każdej porze dnia i nocy, na terenie miast i wsi do:
 - a) zakładów pracy oraz wszystkich pomieszczeń i urządzeń wchodzących w ich skład,
 - b) obiektów użyteczności publicznej, obiektów handlowych, ogrodów działkowych i nieruchomości oraz wszystkich pomieszczeń wchodzących w ich skład,
 - c) środków transportu i obiektów z nimi związanych, w tym również na statki morskie, żeglugi śródlądowej i powietrzne,
 - d) obiektów będących w trakcie budowy,
 - 2) żądania pisemnych lub ustnych informacji oraz wzywania i przesłuchiwania osób,
 - 3) żądania okazania dokumentów i udostępniania wszelkich danych,
 - 4) pobierania próbek do badań laboratoryjnych.
2. Warunki i tryb pobierania próbek do badań określają Polskie Normy, a w przypadku braku Polskiej Normy warunki te i tryb określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw zdrowia, uwzględniając w szczególności sposób pobierania i przechowywania próbek.

Art. 26.

1. Inspektor sanitarny ma prawo wstępu do mieszkań w razie podejrzenia lub stwierdzenia choroby zakaźnej, zagrożenia zdrowia czynnikami środowiskowymi, a także jeżeli w mieszkaniu jest lub ma być prowadzona działalność produkcyjna lub usługowa.
2. Wstęp do mieszkań osób korzystających z immunitetów dyplomatycznych na mocy ustaw, umów bądź zwyczajów międzynarodowych jest dozwolony jedynie w porozumieniu z właściwym przedstawicielem dyplomatycznym.

Art. 27.

1. W razie stwierdzenia naruszenia wymagań higienicznych i zdrowotnych, państwowy inspektor sanitarny nakazuje, w drodze decyzji, usunięcie w ustalonym terminie stwierdzonych uchybień.
2. Jeżeli naruszenie wymagań, o których mowa w ust. 1, spowodowało bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, państwowy inspektor sanitarny nakazuje unieruchomienie zakładu pracy lub jego części (stanowiska pracy, maszyny lub innego urządzenia), zamknięcie obiektu użyteczności publicznej, wyłączenie z eksploatacji środka transportu, wycofanie z obrotu środka spożywczego, przedmiotu użytku, materiału i wyrobu przeznaczonego do kontaktu z żywnością, kosmetyku lub innego wyrobu mogącego mieć wpływ na zdrowie ludzi albo podjęcie lub zaprzestanie innych działań; decyzje w tych sprawach podlegają natychmiastowemu wykonaniu.
3. Z powodów i w trybie określonych w ust. 2, państwowy inspektor sanitarny nakazuje likwidację hodowli lub chowu zwierząt.
4. (uchylony).

Art. 28.

1. Państwowy Inspektorowi sanitarnemu przysługuje prawo zgłoszenia sprzeciwu przeciwko uruchomieniu wybudowanego lub przebudowanego zakładu pracy lub innego obiektu budowlanego, wprowadzeniu nowych technologii lub zmian w technologii, dopuszczeniu do obrotu materiałów stosowanych w budownictwie lub innych wyrobów mogących mieć wpływ na zdrowie ludzi - jeżeli w toku wykonywanych czynności stwierdzi, że z powodu nieuwzględnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych określonych w obowiązujących przepisach mogłoby nastąpić zagrożenie życia lub zdrowia ludzi.
2. Zgłoszenie sprzeciwu wstrzymuje dalsze działania w sprawach, o których mowa w ust. 1, do czasu wydania decyzji przez państwowego inspektora sanitarnego wyższego stopnia.

Art. 29.

W wypadkach wymienionych w art. 27 i 28 państwowi inspektorzy sanitarni są uprawnieni do zabezpieczenia pomieszczeń, środków transportu, maszyn i innych urządzeń, środków spożywczych, przedmiotów użytku, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, kosmetyków i innych wyrobów mogących mieć wpływ na zdrowie ludzi. Do postępowania zabezpieczającego stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954), o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Art. 30.

1. W razie stwierdzenia istotnych uchybień w działalności kontrolowanej jednostki, mogących mieć wpływ na stan zdrowia lub życie ludzi, państwowy inspektor sanitarny, niezależnie od przysługujących mu środków, o których mowa w art. 27 i 28, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach kierownictwo kontrolowanej

jednostki lub jednostkę albo organ powołany do sprawowania nadzoru nad tą jednostką.

2. (uchylony).
3. Jednostka organizacyjna lub organ, do którego skierowano zawiadomienie, jest obowiązany w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1 i 2, powiadomić o podjętych i wykonanych czynnościach właściwego państwowego inspektora sanitarnego.

Art. 31.

1. Doraźne zalecenia, uwagi i wnioski, wynikające z przeprowadzonej kontroli zakładu pracy (statku), państwowy inspektor sanitarny wpisuje do książki kontroli sanitarnej, którą jest obowiązany posiadać zakład pracy (statek).
2. Minister właściwy do spraw zdrowia, w drodze rozporządzenia, określa wzór książki kontroli sanitarnej, sposób jej prowadzenia, zasady dokonywania wpisów oraz tryb powiadamiania o usunięciu stwierdzonych uchybień.

Art. 31a.

Państwowy Inspektor sanitarny wyższego stopnia może podejmować wszelkie czynności należące do zakresu działania państwowego inspektora sanitarnego niższego stopnia, jeżeli jest to wskazane ze względu na szczególną wagę lub zawłość sprawy. W tych wypadkach państwowy inspektor sanitarny wyższego stopnia staje się organem pierwszej instancji. O podjęciu czynności Główny Inspektor Sanitarny lub państwowy wojewódzki inspektor sanitarny zawiadamia właściwego państwowego inspektora sanitarnego.

Art. 32. (uchylony).

Art. 33. (uchylony).

Art. 34.

1. Główny Inspektor Sanitarny może osobie posiadającej wymagane kwalifikacje nadać, z zastrzeżeniem ust. 2, w określonym zakresie oraz cofnąć uprawnienie rzeczoznawcy do spraw sanitarno-higienicznych do uzgadniania w imieniu państwowego inspektora sanitarnego dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.
2. (uchylony).
3. Główny Inspektor Sanitarny powołuje w drodze zarządzenia Komisję Kwalifikacyjną do spraw oceny kwalifikacji kandydata na rzeczoznawcę do spraw sanitarno-higienicznych oraz prowadzi listę rzeczoznawców.
4. Za przyznanie uprawnienia rzeczoznawcy pobierana jest opłata.
5. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, kwalifikacje rzeczoznawców, warunki, zakres i tryb przyznawania i cofania uprawnień rzeczoznawcy do spraw sanitarno-higienicznych, wysokość opłat ponoszonych w związku z przyznaniem uprawnienia rzeczoznawcy, warunki i tryb działania oraz wynagradzania Komisji Kwalifikacyjnej, a także warunki i tryb uzgadnia-

nia przez rzeczoznawców dokumentacji projektowej, uwzględniając w szczególności:

- 1) przy określaniu kwalifikacji - wykształcenie, praktykę zawodową oraz egzamin kwalifikacyjny,
- 2) przy określeniu warunków, zakresu i trybu przyznawania i cofania uprawnień rzeczoznawcy - wykaz dokumentów niezbędnych do wszczęcia postępowania, zakres uprawnień rzeczoznawców oraz ich obowiązki.

Art. 35.

1. Państwowy Inspektor sanitarny może upoważnić niektórych pracowników stacji sanitarno-epidemiologicznych do wykonywania w jego imieniu określonych czynności kontrolnych i wydawania decyzji na zasadach i w trybie określonych przez ministra właściwego do spraw zdrowia w drodze rozporządzenia. Rozporządzenie w szczególności ustali zakres uprawnień oraz rodzaj czynności kontrolnych, do wykonywania których został dany pracownik upoważniony.
2. Osoby dokonujące czynności kontrolnych podlegają przy wykonywaniu swoich zadań szczególnej ochronie prawnej, przewidzianej w odrębnych przepisach dla funkcjonariuszy publicznych.

Art. 36.

1. Za badania laboratoryjne oraz inne czynności wykonywane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w związku ze sprawowaniem bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego pobiera się opłaty w wysokości kosztów ich wykonania, z zastrzeżeniem ust. 2. Opłaty ponosi osoba lub jednostka organizacyjna obowiązana do przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych.
2. Za badania laboratoryjne i inne czynności wykonywane w związku ze sprawowaniem bieżącego nadzoru sanitarnego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nie pobiera się opłat od osób oraz jednostek organizacyjnych obowiązanych do przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych, jeżeli w wyniku badań nie stwierdzono naruszenia tych wymagań.
3. Za badania laboratoryjne i inne czynności związane z wydaniem oceny o środkach spożywczych, substancjach dodatkowych dozwolonych i przedmiotach użytku, materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością, kosmetykach, przywożonych z zagranicy w celu wprowadzenia do obrotu lub produkcji, wykonywane w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego, pobiera się od osób lub jednostek organizacyjnych, na rzecz których są one przywożone, opłaty w wysokości określonej w ust. 1, choćby badania związane z wydaniem oceny nie wykazały naruszenia wymagań higienicznych i zdrowotnych.
- 3a. Za badania laboratoryjne i inne czynności związane z wydaniem oceny o środkach spożywczych, substancjach dodatkowych dozwolonych oraz materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością wywożonych za granicę pobiera się od przedsiębiorców, na rzecz których są one wykonywane, opłaty w wysokości określonej w ust. 1, choćby badania związane z wydaniem oceny nie wykazywały naruszenia wymagań higienicznych i zdrowotnych.
4. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalania wysokości opłat za badania laboratoryjne oraz inne czynności, o których mowa w ust. 1-3a, z uwzględnieniem kosztów ich wykonania.
5. (uchylony).

6. (uchylony).

Art. 37.

W postępowaniu przed organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 37a.

1. Jeżeli państwowy powiatowy inspektor sanitarny przejmuje zadania jednego lub kilku państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych, zgodnie z art. 10 ust. 1a, zachowują ważność decyzje i postanowienia wydane przez państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, którego zadania są przejmowane.
2. Postępowania wszczęte i niezakończone przez państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, którego zadania są przejmowane, są prowadzone dalej przez państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, który przejął zadania tego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.

Rozdział 4 Przepis karny

Art. 38.

Kto utrudnia lub udaremnia działalność organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej podlega karze aresztu do 30 dni, ograniczenia wolności albo grzywny.

Rozdział 5

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 38a. (pominięty).

Art. 39. (pominięty).

Art. 40.

1. Traci moc dekret z dnia 14 sierpnia 1954 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. Nr 37, poz. 160 i z 1975 r. Nr 16, poz. 91).
2. (pominięty).

Art. 41.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 września 1985 r., z tym że przepis art. 13 ust. 1 pkt 3 wchodzi w życie z dniem 1 września 1997 r.